

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ชาวบ้านบางระจัน

ครูผู้สอน

ครูสุกฤณา

นกเทียน

ครูนจรรักษ์

สุขเจริญ

ชาวบ้านบางระจัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกประวัติและผลงานของชาวบ้านบางระจันได้
๒. มีทักษะการแก้ปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๓. นำวีรกรรมของชาวบ้านบางระจัน มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ชาวบ้านบางระจัน

ค่ายบางระจัน

ค่ายบางระจัน เป็นค่ายป้องกันตัวเอง
ของชาวบ้านเมืองสิงห์บุรีและเมืองต่าง ๆ
ที่พากันมาหลบภัยจากกองทัพพม่า
ที่บางระจัน ก่อนการเสียกรุงศรีอยุธยา
ครั้งที่ ๒ สามารถต้านทานการเข้าตี
ของกองทัพพม่าได้หลายครั้ง

ชาวบ้านบางระจัน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย
ก่อนจะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒
พม่าได้ยกกองทัพเข้ามา ๒ ทาง
คือ ทางเมืองกาญจนบุรีและเมืองตาก

ทัพของเนเมียวสีหบดีได้มาตั้งค่ายอยู่ที่เมืองวิเศษชัยชาญ
แล้วให้ทหารออกปล้นสะดมทรัพย์สมบัติ เสบียงอาหาร และข่มเหง
ราษฎรไทย

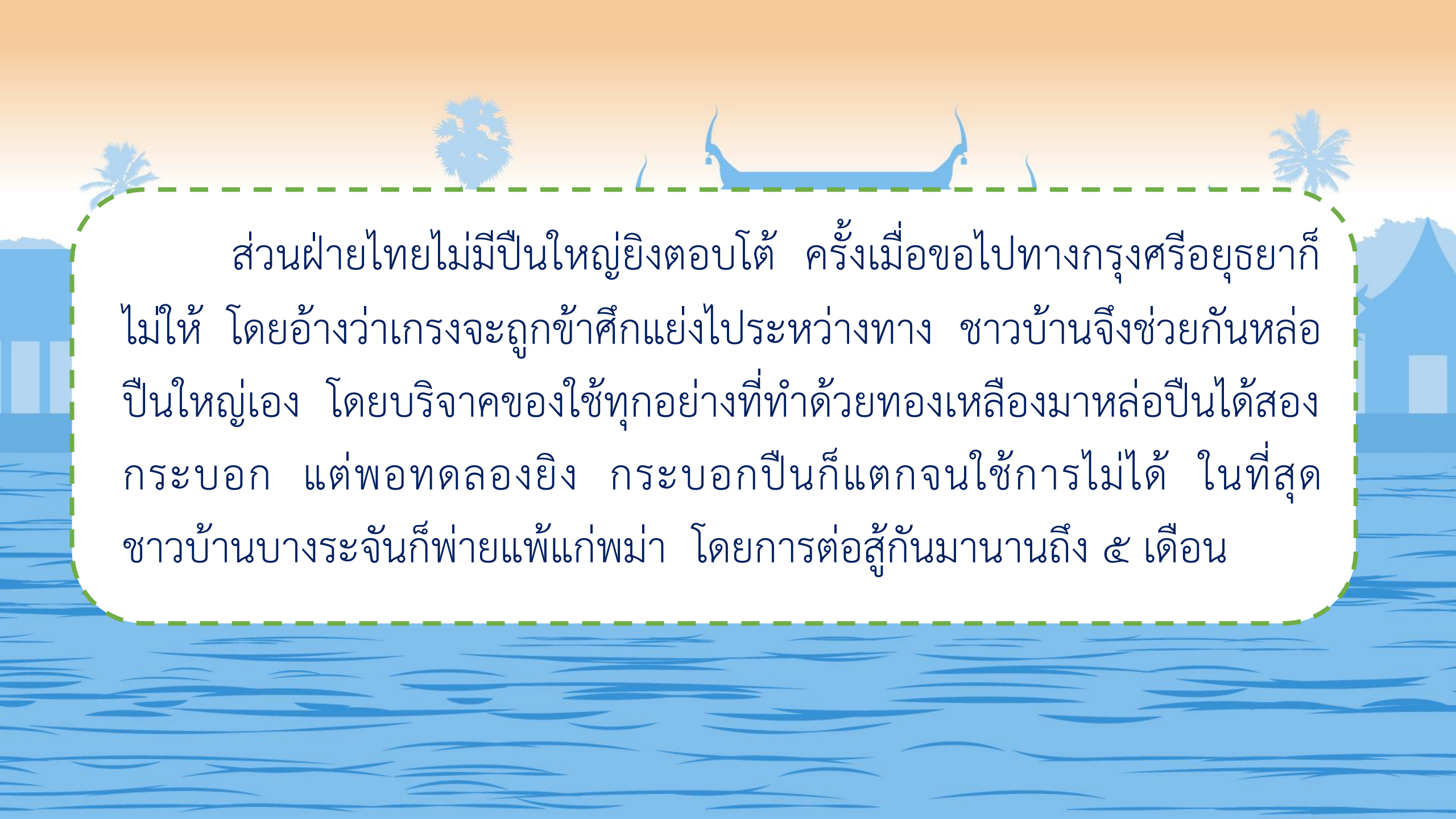
กลุ่มบุคคลที่บางระจันประกอบด้วยหัวหน้า ๖ คน คือ
นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก และนายแก้ว
ได้รวบรวมชาวบ้านต่อสู้กับพม่า

โดยได้อัญเชิญพระอาจารย์ธรรมโชติ จากสำนักวัดเขานางบวช
แขวงเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องวิชาอาคม
มาร่วมให้กำลังใจ และมีหัวหน้าเพิ่มขึ้นอีก คือ
ขุนสรรค์ นายจันทร์หนวดเขียว นายทองเหม็น นายทองแสงใหญ่
และพันเรื่อง ช่วยกันตั้งค่ายบางระจันขึ้น เพื่อต่อสู้ขัดขวาง
การรุกรานของพม่า

วีรกรรมบางระจัน

พม่าได้พยายามเข้ามาตีชาวบ้านบางระจันถึง ๗ ครั้ง แต่ไม่สำเร็จ จนในครั้งสุดท้ายสุกี้ชาวมอญ ซึ่งเป็นนายกองใหญ่ของพม่า ได้เคยอยู่ในเมืองไทยเป็นเวลานาน และรู้ว่าชาวบ้านบางระจันถนัดรบในที่แจ้ง จึงอาสาปราบชาวบ้านบางระจัน โดยสั่งให้ยิงปืนใหญ่เข้าไปในค่ายแทนการสู้รบกันกลางแจ้ง ทำให้คนไทยต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นายทองเหม็นได้ขี่กระบือบุกเข้าค่ายพม่า แต่ถูกพม่ารุมทำร้ายจนตาย

ส่วนฝ่ายไทยไม่มีปืนใหญ่ยิงตอบโต้ ครั้งเมื่อขอไปทางกรุงศรีอยุธยา ก็ไม่ให้ โดยอ้างว่าเกรงจะถูกข้าศึกแย่งไประหว่างทาง ชาวบ้านจึงช่วยกันหล่อปืนใหญ่เอง โดยบริจาคของใช้ทุกอย่างที่ทำด้วยทองเหลืองมาหล่อปืนได้สองกระบอก แต่พอทดลองยิง กระบอกปืนก็แตกจนใช้การไม่ได้ ในที่สุดชาวบ้านบางระจันก็พ่ายแพ้แก่พม่า โดยการต่อสู้กันมานานถึง ๕ เดือน

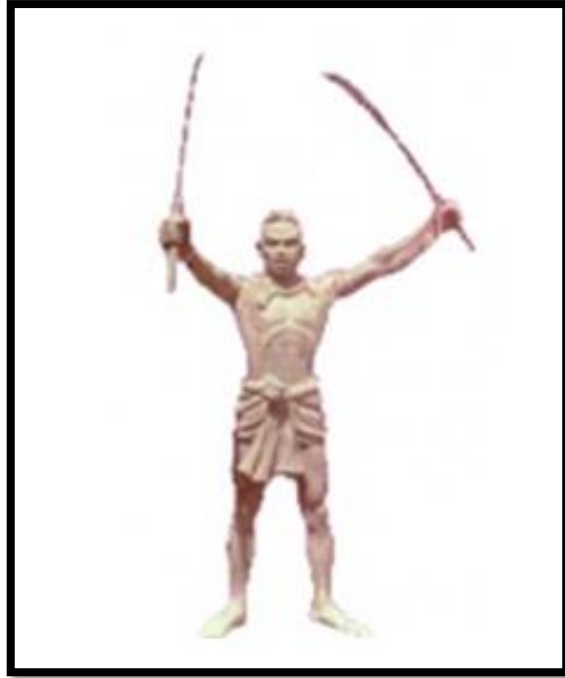
๑๑ วีรชนบ้านบางระจัน

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๑๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๑. นายพันเรือง เป็นหัวหน้าหมู่บ้านและนายพันเรืองยังเป็นผู้
ออกความคิดหล่อปืนใหญ่ เพื่อยิงทำลายค่ายพม่า จึงชวนชาวบ้านให้
เสียดลธองเหลือง ทองแดง หล่อปืนขึ้น ๒ กระบอก

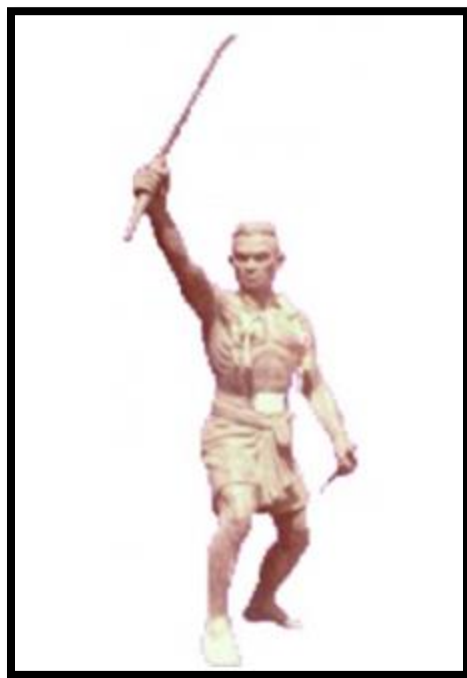
ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๒. นายแท่น เป็นคนบ้านศรีบัวทอง แขวงเมืองสิงห์บุรี เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ และมีฝีมือในการวางแผนรบ จัดว่าเป็นแม่ทัพใหญ่อีกคนหนึ่ง

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๓. นายโชติ เป็นคนบ้านศรีบัวทอง แขวงเขตเมืองสิงห์บุรีติดต่อเมือง
สุพรรณบุรี นายโชติได้รวมชาวบ้านที่ถูกกองลาดตะเวนของทหารพม่าข่มเหง
และให้ส่งหญิงสาวให้ ในครั้งนั้นท่านกับพรรคพวกได้ลวงทหารพม่าไปฆ่าได้
กว่า ๒๐ คน

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

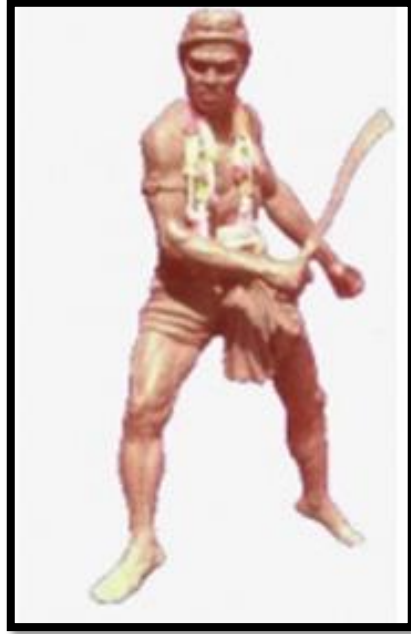
๔. นายอิน เป็นคนบ้านสีบัวทอง ที่มากับนายแท่น นายโชติ นายเมือง เป็นคนหนึ่งที่ร่วมกันฆ่าทหารพม่าในครั้งแรก แล้วมารวบรวมกำลัง ตั้งค่ายบางระจันขึ้น ณ วัดโพธิ์เก้าต้น ท่านเป็น ๑ ใน ๑๑ ผู้นำชาวบ้าน ที่ออกต่อสู้กับทหารพม่า ด้วยความกล้าหาญจนตัวตายในสนามรบ

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๕. นายดอกแก้ว อยู่เมืองวิเศษชัยชาญ เมืองถูกกองทัพพม่าตีเมืองวิเศษชัยชาญแตกและยึดเมืองได้ นายทองแก้วจึงรวบรวมชาวบ้านหลบหนีไปอยู่ที่บ้านโพธิ์ทะเล ท่านหนีออกมาคราวเดียวกับนายดอก ต้องแยกทัพกันอยู่ เพราะมีชาวบ้านจำนวนมาก

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracano๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๖. นายทองแสงใหญ่ ท่านเป็น ๑ ใน ๑๑ ท่าน ที่เป็นผู้นำระดับ
แนวหน้า และท่านเป็นผู้ที่คิดตั้งค่ายน้อยเพื่อลวงทหารพม่า ได้ตัดชาย
ฉกรรจ์จำนวนหนึ่ง ตั้งค่ายขึ้นอีกค่ายหนึ่ง ซึ่งห่างจากค่ายใหญ่ออกไป

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๗. นายเมือง เป็นคนบ้านศรีบัวทอง เมืองสิงห์บุรี ร่วมกับนายอิน นายโชติ นายแท่น และชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่ง ลวงทหารพม่าไปฆ่า และทำน เป็นคนไปนิมนต์พระอาจารย์ธรรมโชติ จากแคว้นเมืองสุพรรณ มาอยู่วัดโพธิ์ เก้าต้น ค่ายบางระจัน

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๘. ขุนสรรค์ จากเมืองสรรค์บุรี ท่านได้รวบรวมชาวบ้านต่อสู้กับทหารพม่า ที่ยกทัพมาทางเมืองอุทัยธานี ท่านมีฝีมือในการยิงปืน เมื่อท่านกับชาวบ้านต่อต้าน ทหารพม่าไม่ไหวจึงชักชวนชาวบ้านมารวมกันที่บางระจัน และได้ร่วมรบกับชาวบ้าน ศรีบัวทอง ชาวเมืองวิเศษชัยชาญ ชาวบ้านที่รวมตัวกันอยู่ วัดโพธิ์เก้าต้นค่ายบางระจัน

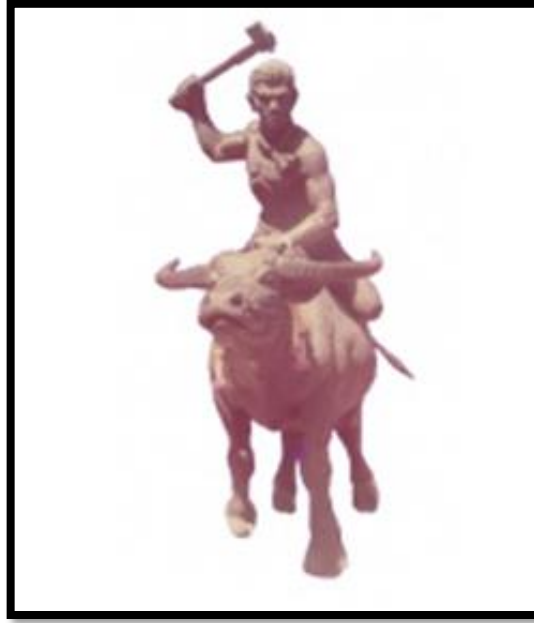
ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangraacan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangraacan>

๙. นายดอก อยู่เมืองวิเศษชัยชาญ เมื่อกองทัพพม่ายกมาล้อม
กรุงศรีอยุธยา แม่ทัพพม่าสั่งให้กองทัพออกตีหัวเมืองต่าง ๆ เมืองวิเศษชัยชาญ
จึงอยู่ในเป้าหมาย เมื่อกองทัพพม่าเข้าตีเมืองวิเศษชัยชาญแตก นายดอก
จึงชักชวนชาวบ้านไปอยู่บ้านตลับ คือบ้านตลับ ในปัจจุบัน

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๑๐. นายจันหนวดเขี้ยว ท่านเป็นคนบางระจัน เดิมเป็นคนชื่อจัน ชอบไว้หนวดและแต่งหนวดให้งอนดูเหมือนเขี้ยว ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียกท่านว่า นายจันหนวดเขี้ยว ท่านเป็นผู้กล้าหาญมีฝีมือในการต่อสู้ เป็นเหมือนครูฝึกประจำหมู่บ้าน ให้เด็กหนุ่มสาว เมื่อทหารพม่ามาข่มเหงชาวบ้าน ท่านจึงออกช่วยชาวบ้าน

ที่มาของรูปภาพ <https://sites.google.com/site/wirchnchawbanbangracan๐๑/prawati-๑๑-wirchn-bangracan>

๑๑. นายทองเหม็น ท่านเข้าร่วมในค่ายบางระจันและเป็นอีกท่านหนึ่งที่ร่วมวางแผนในการรบครั้งที่ ๔ ท่านทำหน้าที่เป็นปีกขวา ร่วมกับนายโชติ นายดอก นายทองแก้ว कुมพล ๒๐๐ คน ไปข้ามคลองบ้านขุนโลก ตีโอบหลังข้าศึก ผลทำให้พม่าแตกพ่าย

อนุสาวรีย์บางระจัน

อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
เป็นอนุสาวรีย์ขนาดใหญ่ ประดิษฐาน
รูปหล่อวีระชน ซึ่งเป็นชาวบ้านบางระจัน
ที่ได้แสดงวีรกรรมอันกล้าหาญ
ความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของคนไทย

ซึ่งเป็นชาวบ้านของคนกลุ่มหนึ่ง
เสียสละชีวิต แสดงความรักชาติบ้านเมืองได้
รวมพลังขึ้นเองอย่างจริงใจ และจับพลันใน
ยามบ้านเมืองมีศึก ตั้งค่ายต่อต้าน กองทัพ
พม่าเข้าศึกต่อสู้ได้ชัยชนะ ถึง ๗ ครั้งเพื่อถ่วง
เวลาคอยกองทัพหลวงจากกรุงศรีอยุธยาได้
นานถึง ๕ เดือน จึงได้แพ้แก่ข้าศึก

คำถามทบทวน

เพราะเหตุใด ชาวบ้านบางระจันจึงได้รับการยกย่องว่า เป็นวีรชนที่มีกล้าหาญและ มีความเสียสละอันยิ่งใหญ่

ตอบ เพราะชาวบ้านบางระจันที่มีความกล้าหาญ
ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันต่อสู้ต่อต้านปกป้องบ้านเมือง

๕ ชั้นปฏิบัติ

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๗

เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

นักเรียนทำใบงานที่ ๗
เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานและให้นักเรียนทำใบงานที่ ๗ เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน
๒. ครูเดินดูความเรียบร้อยและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๗

เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน

เฉลยใบงานที่ ๗

เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน

เฉลยใบงานที่ ๗ เรื่อง ชาวบ้านบางระจัน

๑) มีกลุ่มชาวบ้านจากที่ใดบ้างที่ได้รวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อต่อสู้กับกองทัพพม่าที่หมู่บ้านบางระจัน

ตอบ เมืองวิเศษไชยชาญ จ.อ่างทอง สุพรรณบุรี พิจิตร และสิงห์บุรี

๒) ทำไมกลุ่มชาวบ้านจึงตกลงกันตั้งค่ายที่อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ตอบ เพราะชัยภูมิที่ดียากที่พม่าจะยกทัพเข้าโจมตีและเป็นแหล่งที่มีเสบียงอาหารอุดมสมบูรณ์

๓) หากคนไทยมีลักษณะนิสัยเหมือนคนในหมู่บ้านบางระจัน จะส่งผลดีต่อสังคมไทยอย่างไร

ตอบ ทำให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข มีความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและมีความเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (ตอนที่ ๒)

๑. ชาวบ้านบางระจันเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านใด

ก. ความขยัน

ข. ความอดทน

ค. ความรักชาติ

ง. ความมีปัญญา

๒. วีรกรรมของชาวบ้านบางระจันเกิดขึ้นช่วงใด

ก. พม่ายกทัพตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๑๑๒

ข. พม่ายกทัพตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐

ค. พม่ายกทัพตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕

ง. พม่ายกทัพตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๘

๓. บุคคลใดไม่เกี่ยวข้องกับศึกบางระจัน

ก. นายอิน

ข. พันเรือง

ค. นายทองเหม็น

ง. พระยาพิชัยดาบหัก

๔. เพราะเหตุใดชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้กองทัพพม่า

ก. พม่าใช้ช้างศึกรบ

ข. พม่าใช้วิธีซุ่มโจมตี

ค. พม่ามีทหารม้าจำนวนมาก

ง. พม่าใช้ปืนใหญ่ยิงค่ายบางระจัน

๕. ข้อใดเป็นชื่อแม่ทัพของพม่าในการโจมตีค่ายบางระจัน

ก. สุกี่นายกอง

ข. อะแซห่วนกี้

ค. ติงจาโบ

ง. เนหมียวสีหบดี

สรุปบทเรียน

จากวีรกรรมของชาวบ้านบางระจันทำให้ได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรกรรมของคนไทยที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการเสียสละชีวิตให้แก่ชาติบ้านเมือง และแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและความกล้าหาญของคนไทยในการต่อสู้กับข้าศึก และถือเป็นแบบอย่างที่ดีของอนุชนรุ่นหลัง

บทเรียนครั้งต่อไป

พระยาพิชัยดาบหัก

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๘

เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th